

Retningslinjer om ansvarlig indretning af arbejdet i produktionsvirksomheder i lyset af udbruddet af COVID-19

COVID-19 har alvorlige konsekvenser for danskernes hverdagsliv, for dansk erhvervsliv og for danske arbejdspladser. Regeringen har taget mange og vidtgående initiativer for at afbøde konsekvenserne af udbruddet. Danskerne og dansk erhvervsliv har fulgt myndighedernes anvisninger, og initiativerne har indtil videre haft den ønskede effekt.

I nedlukningen af dele af samfundet blev offentlige ansatte sendt hjem, børnepasning og uddannelsesinstitutioner blev lukket, og der blev udstedt forbud mod at holde åbent for specifikke typer virksomheder, hvor der er tæt personkontakt. Det blev gjort for at mindske smittetrykket og for at kunne prioritere, at det private arbejdsmarked i videst muligt omfang kunne fortsætte produktionen og herved mindske de økonomiske effekter af nedlukningen. Regeringen prioriterede således at holde produktionsvirksomheder i gang. For disse virksomheder er fysisk tilstedeværelse nødvendigt for at fastholde produktionen. Det er samtidig afgørende, at produktionsvirksomhederne indretter produktion og arbejdsgange, så arbejdet kan varetages under hensyntagen til at minimere smitterisikoen for den enkelte medarbejder og effekten på smittetrykket i samfundet.

Der er i produktionsvirksomhederne blevet opbygget relevant erfaring i forhold til at indrette arbejdspladserne hensigtsmæssigt i forhold til at reducere smittespredning, som kan komme andre brancher til gode med inspiration til at indrette arbejdsgange og arbejdspladsen. Der er samlet op på erfaringerne og de forskellige eksempler på gode retningslinjer i produktionsvirksomhederne, så de også kan indgå i en bredere videndeling inden for fremstillingserhverv til gavn for både store og mindre virksomheder. Som led i denne vidensdeling er der udarbejdet et inspirationskatalog som bilag til retningslinjerne med gode eksempler på produktionsvirksomheders indretning af produktionen for at tage hensyn til smittespredningen og samtidig i vidst muligt omfang fastholde produktionen.

En forudsætning for at kunne fortsætte med den gradvise og kontrollerede åbning af samfundet, er, at danskerne fortsat efterlever sundhedsmyndighedernes anbefalinger for at undgå smittespredning.

Retningslinjerne er vejledende i forhold til, hvordan virksomhederne kan foretage en ansvarlig indretning i lyset af udbruddet af COVID19, og ændrer ikke på virksomhedernes forpligtelser, som de er beskrevet i gældende lovgivning, herunder i fx arbejdsmiljølovgivningen. Sundhedsstyrelsens anbefalinger om forebyggelse af smittespredning omfatter blandt andet håndhygiejne, kontaktpunkter, hostetekette, fysisk afstand og reduceret kontakt og barrierer. Anbefalingerne ligger til grund for retningslinjerne for ansvarlig indretning af arbejdet i produktionsvirksomheder. Ændringer i Sundhedsstyrelsens til en hver tid gældende anbefalinger om forebyggelse af smittespredning i forbindelse med COVID-19 vil kunne indebære ændringer i retningslinjerne nedenfor.

Det følger af arbejdsmiljølovgivningen, at arbejdsgiver skal foretage en risikovurdering af forholdene på arbejdspladsen og, såfremt der på denne baggrund er behov for det, iværksætte foranstaltninger, der forbygger smitterisikoen så effektivt som

muligt, herunder fx gennem tilrettelæggelse af arbejdet, og følge Sundhedsstyrelsens generelle anbefalinger om at mindske smitten.

Arbejdsgiverne opfordres til inddragelse medarbejderne i planlægningen af de konkrete tiltag. Arbejdsgiverne skal som led i samarbejde om sikkerhed- og sundhed på arbejdspladsen inddrage medarbejdere i planlægningen af konkrete tiltag med betydning herfor. Hvor der findes en arbejdsmiljøorganisation, skal det ske med inddragelse af denne.

Det anbefales konkret, at nedenstående hensyn følges for produktionsvirksomheder med henblik på at mindske risikoen for smittespredning og samtidig skabe tryghed for kunder og medarbejdere. Arbejdstilsynet vejleder virksomhederne herom.

Konkrete retningslinjer for arbejdet i produktionsvirksomheder

Tilrettelæggelse af arbejdet

- Arbejdet tilrettelægges, så der kan sikres afstand mellem medarbejderne, fx ved at sprede medarbejderne over flere lokaler, arbejde i skiftehold mv. Der bør som udgangspunkt minimum være 1 meters afstand mellem medarbejderne. Der bør dog som udgangspunkt minimum være 2 meters afstand mellem medarbejdere i situationer, hvor der er øget risiko for dråbesmitte eller hvor et forsigtighedsprincip tilsiger et særligt hensyn. Det gælder fx aktiviteter med kraftig udånding fx ved råb eller fysisk anstrengelse og ved ophold i lukkede rum med begrænset bevægelsesrum, dårlig udluftning m.v. fx kælderlokaler, skakter m.v. Såfremt det ikke er muligt at holde den anbefalede afstand i en konkret situation, fx som følge af indretningen af et produktionsområde, bør der iværksættes andre tiltag for at minimere smitterisikoen. Det kan fx være:
 - anvendelse af personlige værnemidler
 - opsætning af plexiglas mellem arbejdsstationer
 - begrænsning i antallet af personer, den enkelte medarbejder kommer i kontakt med i løbet af arbejdsdagen, fx ved anvendelse af faste, mindre teams i miljøer hvor kontakt til andre minimeres
- Arbejdet tilrettelægges, så personkontakten så vidt muligt afgrænses til en mindre, fast gruppe. Arbejdstiden skal tilrettelægges inden for rammerne af relevant lovgivning, kollektive overenskomster mv. I det omfang, det er muligt inden for disse rammer, kan der arbejdes med tiltag, så antallet af ansatte på arbejde på samme tid minimeres, og så færre ansatte skal bruge offentlig transport til og fra arbejde samtidig. Der kan arbejdes med omfanget af personkontakt på en række måder:
 - forskudte mødetider og pauser
 - øget anvendelse af skiftehold
 - udvidelse af produktionstiden
 - medarbejderkontakt holdes inden for mindre teams, der fx møder på samme tid, arbejder i samme lokale eller ved samme del af produktionsapparatet, og holder frokostpause/andre pauser på samme tid, mens kontakt til øvrige ansatte begrænses – nogle steder omtalt som små ”familier”
- Der kan gøres brug af digitale mødeløsninger. Der kan med fordel holdes interne møder digitalt, når der afholdes møder med kolleger, man ikke omgås med i ens daglige team.
- Der henvises til at følge retningslinjerne for erhvervsrejsende fra Udenrigsministeriet ved afholdelse af erhvervsrejser, samt retningslinjer for ansvarlig indretning af restauranter, caféer, hoteller, feriecentre og andre virksomheder, der tilbyder turisme- og oplevelsesprodukter, ved afholdelse af kurser og konferencer mv.
- Arbejdsfunktioner, hvor fysisk tilstedeværelse i produktionen ikke er nødvendig, bør som hovedregel udføres som hjemmearbejde. For kontorarbejde henvises til retningslinjerne om ansvarlig indretning af kontorarbejdspladser.
- For personer, der har øget risiko, fx gravide, anbefales det, at ledelsen i dialog med den enkelte medarbejder laver en konkret og individuel vurdering med afsæt i Sundhedsstyrelsens retningslinjer på området.

Indretning af produktionslokalet

- Lokaler indrettes, så vidt muligt, så smittefare minimeres, og der kan holdes afstand fx via adfærdsregulerende indretninger og tiltag (nudging) samt praktiske foranstaltninger, der understøtter, at der holdes afstand, fx tydelig afstandsmarkering. Fælles kontaktpunkter bør identificeres og markeres, fx dørhåndtag og trykknapper og det overvejes at fjerne ikke-nødvendige kontaktpunkter, samt skifte til kontaktløs betjening fx sensorstyret belysning, håndfri vandhaner, automatisk eller albuebetjent døråbning, jf. i øvrigt afsnit om tilrettelæggelse af arbejdet.
- Virksomhederne anbefales at fastlægge retningslinjer for ophold i større produktionslokaler og storrum, brug af kantine, brug af mødelokaler, deltagelse i fysiske møder mv.
- Kantiner indrettes hensigtsmæssigt, herunder sikring af tilstrækkelig afstand mellem borde i spiseafdeling og afstandsmarkering ved betalingsstationer. Indretningen skal tage højde for, at der ikke opstår kødannelse. Der kan fx lukkes for siddende spisning i større virksomheders kantiner, hvor flere afdelinger kan mødes på tværs.
- Ved buffetservering skal der være særlig fokus på kontaktflader, herunder om der med fordel kan anvendes personlige redskaber, engangsredskaber eller portionsskåle ved selvservering.

Adfærd og hygiejne

- Alle medarbejdere bør oplyses om og overholde Sundhedsstyrelsens anbefalinger om god hygiejne og hensigtsmæssig adfærd. Anbefalingerne offentliggøres af Sundhedsstyrelsen. Se sundhedsmyndighedernes plakat [her](#).
- Der bør være vand og sæbe eller håndsprit (70-85% alkohol) tilgængeligt for alle ansatte. Hænderne skal være rene for fysisk snavs, før anvendelse af håndsprit. Det kan for produktionsvirksomheder medføre øget behov for håndvask. Håndsprit mister en stor del af dets virkning, hvis hænderne er synlig snavset af fx olierester, støv eller andet skidt fra fx produktionen. Hvis håndvask ikke er muligt, kan anvendelse af vaskeservietter og efterfølgende håndsprit anvendes, indtil håndvask er mulig. Arbejdsgiveren skal forebygge, at medarbejderne udvikler hudlidelser når fx håndsprit anvendes i udførelsen af arbejdet. Arbejdstilsynet anbefaler, at arbejdsgiveren i de situationer stiller fugtighedscreme til rådighed for medarbejdere.
- Der bør som udgangspunkt ikke være fælles håndklæder, men i stedet engangshåndklæder.
- Alle medarbejdere oplyses om korrekt håndhygiejne (håndvask/håndsprit) og øvrig relevant hygiejne.
- Virksomheden bør sikre grundig rengøring og desinfektion af fælles kontaktpunkter (efter en konkret vurdering), herunder med særligt fokus på toilet, vask, håndtag, gelænder, bordoverflader mv., som hyppigt berøres af mange. Rengøring bør ske mindst en gang dagligt og oftere ved mange personer.
- Virksomheder, hvor medarbejderne ikke har faste arbejdsstationer, bør sikre grundig rengøring af den enkelte arbejdsstation, når en medarbejder forlader arbejdsstationen, og en anden medarbejder skal overtage denne.
- Virksomheden bør sikre grundig rengøring af kontaktpunkter på fx en maskine eller udstyr efter brug og ved overdragelse fra en medarbejder til en anden.

- Udstyr anvendes i videst muligt omfang kun af en medarbejder. Ved evt. behov for overdragelse sker en grundig rengøring inden overdragelsen af udstyret.
- Virksomheden anbefales at fastlægge retningslinjer for håndtering af krav om afstand mv. ifm. sociale aktiviteter på arbejdspladsen.
- I virksomheder med mange medarbejdere er det vigtigt, at virksomheden ikke blot orienterer medarbejderne om forholdsregler ifm. selve arbejdsfunktionen, men også ift. adfærd ifm. pausesituationer, så man undgår at være tæt ved eksempelvis kaffemaskinen og andre pausesteder.
- Såfremt der er tilknyttet omklædnings- og/eller badefaciliteter, bør virksomheden sikre grundig rengøring løbende gennem dagen, herunder mellem eventuelle holdskift.

Håndtering af sygdom og symptomer

- Ansatte bør ikke møde på arbejde, hvis de har milde symptomer, der kan tyde på COVID-19. På hver arbejdsplads bør ledelsen sikre, at der foreligger en instruks for håndtering af personer med symptomer på COVID-19. Der bør ske rengøring af en syg medarbejders arbejdsstation umiddelbart efter identifikation af sygdom.
- Ansatte, hvis familie har symptomer eller er smittede, anbefales at følge Sundhedsstyrelsens retningslinjer for ”nære kontakter”.
- Ansatte må efter et sygdomsforløb først møde på arbejde igen 48 timer efter symptomer er ophørt.
- I det omfang, der er tilgængelig testkapacitet, følges Sundhedsstyrelsens retningslinjer om COVID-19 test mhp. hurtig raskmelding.

Informationsindsats

- Der bør opsættes informationsmateriale om COVID-19 smittefare, herunder forventninger til de ansatte fsva. hygiejne, afstand mv. Informationsmaterialet offentliggøres af Sundhedsstyrelsen.

I den konkrete tilrettelæggelse af arbejdet opfordres virksomheder til at inddrage medarbejderne og indrette produktionslokalet og arbejdspladsen for eksempel i dialog med virksomhedens arbejdsmiljøorganisation og tillidsrepræsentanter.

Produktionsvirksomhederne opfordres til fortsat at være opmærksom på, hvordan de tilrettelægger arbejdet med udgangspunkt i ovenstående hensyn og sundhedsmyndighedernes anbefalinger. Særligt større virksomheder, hvor en større andel af medarbejderne bruger kollektiv transport, opfordres endvidere til at udarbejde en plan for medarbejdernes belastning af den kollektive trafik, jf. notat fra Transport- og Boligministeriet.

I vedlagte bilag er konkrete eksempler kort beskrevet. For yderlige konkrete beskrivelse af case eksempler henvises til [virksomhedsguiden.dk](https://www.sundhedsstyrelsen.dk/da/infocenter/nyheder/2020/11/20201116-virksomhedsguiden). Her er der casebeskrivelser for flere typer virksomheder, herunder for produktionsvirksomheder. Se [case eksempel](#).

Arbejdstilsynet og Styrelsen for Patientsikkerhed vil løbende vejlede og udarbejde vejledende informationsmateriale og kommunikere om den faktiske udmøntning af ovenstående retningslinjer.

Arbejdstilsynet og Styrelsen for Patientsikkerhed vil løbende identificere og kommunikere om cases og best practices som kan gøre retningslinjerne så praktisk anvendelige som muligt.

Se bilag for eksempler på produktionsvirksomheders indretning af arbejdet i lyset af COVID-19.

Ovenstående tiltag realiseres fra d. 14. juli 2020.

Yderligere information

Som virksomhed kan du også kontakte hotlinen for virksomheder på 7220 0034, der kan henvise til rette myndighed. Se også virksomhedsguiden.dk

Find Arbejdstilsynets informationsmateriale [her](#)

Find Sundhedsstyrelsens anbefalinger [her](#)

Kontakt Arbejdstilsynet for yderligere vejledning om en generel forsvarlig indretning af arbejdspladsen på: 7012 1288.

Kontakt den myndighedsfælles hotline på 7020 0233 angående generel information om myndighedernes anbefalinger og retningslinjer om COVID-19. Se også coronasmitte.dk